

Țara Vulturilor Albaștri (Prefață)

Dintre afîtea moduri de a fi ale poeziei - țipăt și viziune a apocalipsei în expresionism, zeflema și textuarea dezabuzată a realului în postmodernism, reguli uscate, înghețate în clasicism, "pădure de simboluri" în romantism și simbolism, viziune a sentimentelor și radicalitate civică în modernism -, Vasile Burlui alege în *De anima* (Editura Apollonia, Casa Editorială Demiurg, 2012) șoapta și detenta metafizică ale *elegiei*; subintitulată chiar *Poeme de rostit în șoaptă*, cartea se alătură celorlalte două tipărite în 2011, *Concert melancolic* și *Philemon și Baucis*, exprimînd lăuntrul unui elegiac "scrijelind un vers" pe ușa melancoliei. Poemele din *De anima* se personalizează față de elegiile celorlalte volume prin ceea ce aș numi o marcată *poetică a departelui*; prinsă în ruinele lumii surpate, ale labirintului din viață, ființa pleacă într-o călătorie astrală, rătăcind printr-un alt labirint care ascunde, însă, lumina și speranța: "Mă-ndepărtez de evul care trece./ De întîmplări și oameni ce-au plecat,/ Și-aceeași strălucire mă petrece/ Din ochii grei de lacrimi ce-am vărsat!/ Ca într-o gară prăfuită, fără nume./ Cînd trenul trece fără să oprească,/ Se duce tot ce-a fost, o-ntreagă lume,/ Iar sufletu-mi s-oprește să privească./ Și simt cum mă scufund în cosmos/ Ca-ntr-un albastru al oceanului abis./ Vegheat îndeaproape chiar de Cronos,/ Rătăcitor pe traiectorii, indecis" (*Gară fără nume*). Fără a se dezvolta în raporturi dicotomice, în polaritate, poezia reprezintă *alternativele*; jos, în viață, în lumea telurică, ființa s-a aflat mereu sub semnul lui *prea tîrziu* ("E prea tîrziu să stingem cărbunii de pe vatră,/ Cetatea cînd e arsă, rămasă numai piatră./ E prea tîrziu să-năbuși a pieptului văpaie,/ Cînd dragostea e stinsă

ca focul cel de paie./ E prea târziu să suferi de timpul ce-a trecut,/ Dorind să-ntorci viața din nou de la-nceput,/ E prea târziu să suferi de floarea ce-ai cules./ E prea târziu să plîngem de drumul neales./ E prea târziu regretul de cel ce-a fost atins,/ Săgeata de-i plecată și arcul de-i destins. / E prea târziu să plîngem iubirea sfârșimată,/ E prea târziu să stingem cenușa de pe vatră" - E prea târziu), al chemării labirintului, al rătăcirii și, mai ales, al risipirii: "Cu patimam jucat ruleta vieții/ În urmă cu milenii, și-am pierdut!/ Căci am mizat pe anii tinereții/ Și am jucat aproape ce-am avut!/ Am risipit moșiile zăpezilor albite,/ Pădurile virgine cu ape și vînat,/ Cîmpii catifelate, cirezile de vite/ Și luna răsărind la margine de sat" (Ruleta vieții).

Alternativa spațiului teluric este *departele* care, iată, în *De anima* are și un nume: acolo, în Țara Vulturilor Albaștri, pe drumul de sihaștri, se poate reface cuplul năruit jos, în labirintul teluric: "Cînd voi pleca spre Țara Vulturilor Albaștri/ Prea ostenit de lume și doritor de aștri,/ Îmi voi lua cu mine doar gîndurile toate,/ Iubirea pentru tine și m-oi topi în noapte./ Voi aștepta semnalul precunoscut de noi,/ În foșnetul de frunze, pe-aleea pentru doi./ Învolverat de gînduri, pe drumul de sihaștri,/ Mă voi porni spre Țara Vulturilor Albaștri./ Stejari s-or înclina cu ramuri descărnate,/ Potecile, pesemne, dorind să le arate./ Și vor vibra în muzici ai cerului pilaștri,/ Cînd voi porni spre Țara Vulturilor Albaștri" (Spre Țara Vulturilor Albaștri); "Hai, vino, alături, iubito,/ În Carul cel Mare!/ Pe Cîmpul Elizeu/ Sălbatic să alerge Pegasul!/ Cu fruntea sprijinită/ Pe pieptul meu,/ Să murmuri încetișor/ Balada uitării./ Neculese, împrăștiate,/ Lacrimile stelelor!/ Lasă-ți pletele/ Răsfirate în vîntul solar!/ Fericți și inconștienți/ Să sorbim cu nesăț/ Clipa din Pacea lui Dumnezeu/ Pînă la următorul Bing-Bang!" (Pacea lui Dumnezeu). Actori de-o seară într-un spectacol care s-a sfîrșit pentru a nu mai fi reluat niciodată, aici și acum, protagoniștii lirici din *De anima*, aceiași ca în *Concert melancolic* și *Philemon și Baucis*, se regăsesc departe, în Țara Vulturilor Albaștri, în *armoniile astrale* unde se poate pune iarăși vîsc la ușa casei. Poetica departelui e una complexă, construită pe cel puțin două nivele de semnificare; e, mai întîi, rătăcirea prin labirintul astral unde se recompune cuplul surpat, dar departele e și *vremea vîntului scitic*, a unui alt Ovidiu, de pe

țărmlul înghețat al propriei ființe, unde poetul reface o atmosferă romantică amintind de cavalcadele lui Uhland și Eminescu: "*Ascultă vîntul scitic cum spulberă troiene,/ Cîntînd în orga lumii ca nordice sirene,/ Chemați sunt fiii stepei de al lui Clio val/ Cu strigăte de luptă și nechezat de cal./ Din neguri de milenii tot mai grăbiți s-arată/ Împinși de o himeră și buluciți de soartă./ În zăngănit de arme, de coifuri și de sulii,/ Purtînd cu ei durerea și vuietul în uliți./ Înfrigurați sub ziduri ne strîngem în cetate/ Și nu mai are cine în luptă să ne poarte.../ Afară, urlă lupii și mușcă din ostrețe,/ Prea doritori de sînge, de ieftine ospețe!" (Noapte scitică). Aceleași sfere semantice i se circumscrie și ceea ce aș numi *tema medievală*; multe din poemele cărții vorbesc despre o cetate, despre un castel în ruine – metaforă a ființei interioare –, cu sugestia prezenței castelanilor, curtezanelor, cu rituri păgâne, precum arderea trunchiului de brad bătrîn și descîntecele Șamanului, cu mulțimi înfometate, hălăduind prin piețe și închinîndu-se lui Momus, fiul nopții, "*stăpîn pe întuneric*": însăși figura poetului trimite spre această lume a departelui din noaptea scitică sau din cetatea medievală: "*Îngenunchez pe-altarul iubirilor defuncte/ Un cavaler stingher al timpului, trecut/ Pe platoșă port semnele din lupte/ Cu biruinți și-nfrîngeri de temut./ Plecîndu-mi fruntea la totemul falnic,/ Aștept vestalele s-aprindă foc./ Scoțînd armura sufletului jalnic./ Să-l ung cu mir, să-l vindec de noroc./ Și adormit în ierbi mirositoare,/ La căpătîiul propriului destin,/ Să uit de rana sîngerîndă, ce mă doare,/ Sorbind din cupa de pe urmă la festin" (Un cavaler stingher). Departele se află și pe alt etaj temporal, cel al imperfectului durativ al trecutului ființei, cu năruirea a tot ce va fi fost în clipele cernute prin sita timpului; dar, *ieri* se rostește, adesea, în poezia lui Vasile Burlui, pentru un *azi* problematic, al cețurilor și lipsei de speranță: „*Coboară crivățul din norduri,/ Prin stepe își aleargă armăsarii./ Corăbii înghețate în fiorduri -/ Și-n sufletele noastre plîng ghețarii./ Încețoșate timpuri ne apasă,/ Omături se întind fără de pată./ Vin vremuri de restriște iar acasă,/ Zăpezile nu sunt ca altădată./ Și viscolii de vremuri și de ger,/ Acoperiți sub palide himere,/ Ne prosternăm cu fața către cer, / Dar nimeni nu mai știe cum să spere" (Coboară crivățul).***

În sfârșit, departele din *De anima* circumscrie și tema *insularității* care se regăsește într-un simbol precum *carapacea* sufletului ori în acela al insulei *naufraziului*, unde ființa sfârșește acoperită de vremuri, de alge și nisipuri, luîndu-i-se memoria, trecînd-o în negură; poezia însăși e un exil pe o altă insulă a lui Euthanasius: "*Ca izolat pe-o insulă pustie/ Doar pescăruși, poștași, mă vizitează/ Cînd exilat de bună voie-n poezie, / Doar gîndurile timpul mi-l ritmează./ Decoruri fabuloase mă-nconjoară/ Cu valuri ce se sfărîmă de stînci/ Și gînduri obsesive ce-nfășoară/ Abisurile sufletului meu – adînci!/ În pisc de stînci, pe vîrf de promontoriu,/ Tot risipind lumina peste valuri/ Așteaptă o chemare-n Purgatoriu/ Bătrînul far, stăpînitor de maluri*" (*Bătrînul far*). Astfel este poezia lui Vasile Burlui: șoapta unei ființe plecate definitiv într-un exil interior.

Ioan Holban